

J U N I 1 9 5 5.

MEDEDELINGENBLAD

VAN DE

NEDERLANDSE WERKGEMEENSCHAP VOOR INDIVIDUALPSYCHOLOGIE

Redactie: Mevr. G. Polak-de Meyer, Reynier Vinkeleskade 24
Amsterdam-Z., Tel. 99028.

de Heer J. Vinckenborg
Mevr. C.A. Hoogendoorn-Brëas.

DROMEN.

Ik droomde.

Ik droomde, dat alle Individualpsychologen in Nederland, zodra ze elkaar ontmoetten, elkaar toelachten met een gulle lach en een veelbetekenende blik en elkaar de hand toestaken onder de woorden: "Zo, hoe maak jij het, en heb je je ook al opgegeven voor de I.P. '55?" (Met dit laatste bedoelden ze dan de Intern. Zomerconferentie in Oosterbeek.)

't Was toevallig een dag waarop onze dierbare Hollandse zomer, bemoedigd door het KNMI te de Bilt, met wat zonniger gedachten vervuld was dan gewoonlijk. Op het terras van het N.Z.Hollands Koffiehuis, dependance van onze stationslokalen en stamlokaal van onze cursisten en docenten, installeerde ik mij, om bij het genot van een kop koffie mij nog wat te prepareren voor de cursus, die ik zo dadelijk moest geven over het moedige "Ja" en het neurotische "Nee" en ik overlegde, hoe ik de cursisten in zou prenten, dat een conferentie nooit 100 deelnemers zou krijgen, als iedereen "ja...maar" zei.

Intussen liet ik mijn blik gaan over de pakkende, veel-talige reclamebiljetten aan de wand, die de aandacht vestigden op dé gebeurtenis van het jaar: de I.P. '55, terwijl ik allerlei brokstukken van gesprekken aan de tafeltjes om mij heen opving.

Een paar Amsterdamse huismoeders geflankeerd door hun jeugdig kroost, rose limonade purend door vrolijke plastic rietjes, bespraken perikelen uit school en kinderkamer, een gesprek, dat geheel onder invloed van Alice Friedmann stond: "Zeg nooit als je met kinderen spreekt...."

Aan 't tafeltje naast hen zaten twee stewardessen van de KLM. Ik hoorde hoe de een met nadruk betoogde: "Vliegen

houdt verband met je levensstijl, heus, Individualpsychologie is gemakkelijker dan je denkt, lees eens een boek van Dr Ronge".

Een zakenman, kennelijk grootindustriëel, betoogde tegen een Amerikaanse zakenvriend: "Individualpsychologische bedrijfsleiding is toch voordeliger.....".

En een soldaat, kennelijk nog niet op alle levensgebieden ontmoedigd, sloeg zijn arm teder om zijn meisje heen en, beseffend, dat Oosterbeek ook voor zijn latere huwelijksge-luk betekenis kon hebben, fluisterde hij haar in 't oor: "Zorg dat je er bij bent...".

Omhoogstijgend in de lift van het Centraal Station (een stijgdroom?!) overdacht ik, dat ik aan mevrouw Heyligers zou vragen of ik enkele minuten van mijn lestijd mocht gebruiken om nog eens de aandacht op de I.P. '55 te vestigen, maar boven gekomen, zag ik haar al achter in de gang staan wuiven en ze vertelde me enthousiast, dat alle cursisten zich al opgegeven hadden. Alleen wilde een tweedejaars cursist nog weten of je in Oosterbeek ook mocht roken en een eerste jaars cursiste was bang, dat ze over de lezingen waar ze spijbelde, een scriptie zou moeten maken.

Later kwam Mevrouw Hoogendoorn om Mejuffrouw van Dijk te helpen met het inpakken en verzenden naar Oosterbeek van onze bibliotheek en ze vertelde, dat er al zoveel buitenlandse opgaven waren, dat de enkele Nederlandse Medewerkers en leden van de Werkgemeenschap, die zich nog niet opgegeven hadden, als ze zich niet onmiddellijk meldden, kans liepen wegens ruimtegebrek, met zijn tweeën in één bed gestopt te worden....

Dromen hebben een diepe zin. Ze zijn diep verworteld met onze levensstijl, zijn er de uitdrukking van. In de droom geven we ons vaart, zien we al vast voltooid, waar we in de realiteit nog moeizaam aan ploeteren. De doorge-winterde Individualpsycholoog zal dan ook uit het bovenstaande wel geconcludeerd hebben, dat ik een optimistische levensstijl heb! En dat ik het oog gericht houdt op het heil van de, helaas nog vaak van te weinig inzicht getuigende gemeenschap, die traag en aarzelend soms haar beste kansen laat voorbijgaan.

Op zichzelf is het natuurlijk geen wonder, dat je zo iets droomt, wanneer je juist op een vergadering gehoord hebt, wat een ongelooflijke hoeveelheden werk er door sommige bestuursleden wordt verzet, hoeveel correspondentie

over de gehele wereld verzonden, hoeveel drukwerk gemaakt wordt; wanneer je bedenkt hoeveel voorbereiding de verschillende sprekers zich belangeloos getroosten; als je ook de steeds groter wordende bedragen hoort, die de voorbereiding nu al vraagt.

Dan raak je diep onder de indruk. Hier krijgen wij Nederlandse Individualpsychologen een kans als nooit tevoren. Een kans om persoonlijk contact te krijgen met prominente figuren uit binnen- en buitenland. Een kans, om over een breed front onze kennis nog eens weer te verdiepen.

En wilt U 't leven wat meer vanuit een vacantiestemming bezien, bedenk dan, dat de Pietersberg ligt in een prachtige omgeving en het bestuur alles gedaan heeft wat mogelijk is, om U en de Uwen, want ook echtgenoten en kinderen zijn welkom, op zeer voordelige voorwaarden tien prettige en vruchtbare vacantiedagen te bezorgen.

Laat U deze kans niet voorbijgaan! En laat de buitenlanders zien, dat inderdaad in Nederland een springlevende, enthousiaste en actieve Individualpsychologische beweging bestaat, die bereid is mede te werken aan de leniging van de nood van onze tijd.

Dr Müller zei eens: "Wir haben das Pech gehabt I.P. kennen zu lernen. Jetzt haben wir dafür zu arbeiten".

Er zijn nog zóveel onbegrepen en verkeerd opgevoede kinderen, er zijn nog zóveel huwelijksmoeilijkheden, gemeenschap is nog zó vaak een leeg begrip, dat er voor ons allen een belangrijke taak ligt. Wereld in nood, jeugd in nood - voor wie zich in deze dingen maar even verdiept, worden het benauwende realiteiten -.

Bij de oplossing kunnen de beschouwingen en richtlijnen van de I.P. van groot nut zijn. In de grond van de zaak zijn ook wereldproblemen - mensenproblemen en mensenproblemen zijn problemen, die neerkomen op

Tussenmenselijke Verhoudingen.

Critische cursisten vragen natuurlijk of ik het bovenstaande werkelijk gedroomd heb. Individualpsychologisch is dat volkomen onbelangrijk! Belangrijk is alleen wát de dromer als "droomherinnering" produceert, omdat daaruit spreekt, wat voor hem op dit ogenblik een levend en urgent probleem is.

Trouwens; dit is niet alleen mijn probleem, maar het is óns probleem. Daarom hoop ik, dat U allemaal zo iets droomt, als bewijs, dat U bezig bent vaart te zetten.....

De Pietersberg is nu nog niet vol. Tot nu toe wijst 't aantal opgaven nog niet op een I.P. demonstratie van formaat. En dat moet het toch worden. Ook al tegenover de buitenwereld. Dat is ons aller belang.

We mogen met onze opgave ook niet tot het laatste moment wachten. Want als er weinig opgaven zijn, stellen we de Pietersberg in de gelegenheid om de ongebruikte ruimte op andere wijze productief te maken, en dan is het de vraag of onze laatkomers nog plaats vinden.

Het succes, waar ik van droomde, is nog geen realiteit.

Vraag U ook hier af, zoals Adler leerde: "Was habe ich getan, damit es besser werde?"

Noblesse oblige....

Wir haben das Pech gehabt.....

Weet U, dat een mens soms pech heeft, waar hij later dankbaar voor is?

J. Vinkenborg.

Uw circulaire hebt U waarschijnlijk reeds aan een andere belangstellende doorgegeven. Maar U kunt een nieuwe vragen aan Mevr. Hoogendoorn. Zij heeft er juist weer 2000 bij laten drukken. Haar adres is: Jozef Israëlskade 98 '11', Amsterdam.

Mededelingen van het secretariaat.

- Secr.-penningm. : Mevr. C.A. Hoogendoorn-Brëas,
Jozef Israëlskade 98 '11',
Amsterdam Z. Telefoon 720450 b.g.g. 721114
- 2e Secr. : Mevr. W.I. Steiner-Veth,
Frans van Mierisstraat 134,
Amsterdam Z. Telefoon 721114.
- Cursusorganisatie: Mevr. M.A. Heyligers-van der Sijp,
Gerrit van der Veenstraat 51b,
Amsterdam Z. Telefoon 720881.
- Bibliothecalesse : Mej. L. van Dijk,
Vossiusstraat 51 bel.,
Amsterdam Z. Telefoon 719742.

Alle betalingen, ook van cursusgeld, aan de Amsterdamse Bank, bijkantoor Van Woustraat, postgiro 53261, gemeentegiro A.A.15, ten gunste van de Ned. Werkgemeenschap voor I.P.

Als medewerker trad tot de Werkgemeenschap toe de heer
A. Ponten, Louis Couperusstraat 127, Amsterdam.

Adresveranderingen.

Het tegenwoordig adres van Dr. J.A. Delhez is;
Weverstraat 160, Oosterbeek.
" " " " de heer G.H. van Asperen is;
Postweg 89, Lunteren.
Mejuffrouw A.G. Moll nam een praktijk over in Sneek. Haar
adres daar is; Stationsstraat 46.

Neemt deel aan de
Internationale
zomercursus:

U ziet dat de Werkgemeenschap met dit
programma werkelijk goed voor de dag
komt. Een dergelijke individualpsycho-
logische bijeenkomst zal hier zeker in
geen jaren meer plaats vinden.

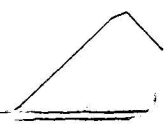
Geeft U nu reeds op:

dat vergemakkelijkt de organisatie.
Medewerkers en cursisten genieten een
reductie van f. 25.
Ook indien U slechts een gedeelte kunt
bijwonen is het gewenst dat U zich nu
aanmeldt, zoveel mogelijk met opgave
van de dagen dat U aanwezig zult zijn.
Kosten per dag (pension plus cursus)
f. 15, voor medewerkers en cursisten
f. 12.

Zendt ons adressen:

van particulieren, bureaux, scholen
enz. We verstuurden reeds honderden
folders, maar willen er graag nóg hon-
derden versturen. Niet alleen om in
het algemeen de belangstelling voor de
Individualpsychologie te bevorderen.

In verband met de nieuwe lijst van leden en medewerkers,
die we binnenkort willen uitgeven, verzoeken wij alle even-
tuele wijzigingen of aanvullingen van adres en beroep aan
ons op te geven vóór 15 Juli.

Van American Journal of Individual Psychology ontvingen wij inmiddels ook volume XI Nr 2. Beide nummers kunt U uit de bibliotheek lenen.

Inhoud van Nr 1:

- Arnold, Nita : An Adlerian Evaluation of Methods and Techniques in Psychotherapy of Adults.
Beecher, M. : Two Hundred Cases in Retrospect.
Grey, Loren : A Comparison of the Educational Philosophy of John Dewey and Alfred Adler.
Mandell, Sibyl : The Process of Identification, in the Adlerian Sense, as Used in Interviewing in a Public Health Setting.
Moore, Merrill : Alfred Adler - Creative Personality.
Papanek, Helene : Dynamics and Treatment of Borderline Schizophrenia from the Adlerian Viewpoint.
Rattner, Leo : The Individual Psychology of Proper Training for the Job.
Sonstegard, M.A.: A Center for the Guidance of Parents and Children in a Small Community.
Book Reviews - News and Notes.

Inhoud van Nr 2.

- Beecher, Willard: Industrial Relations in the Light of Individual Psychology.
Grey, Loren : The Social Adjustment of Our Gifted Children; An Adlerian Interpretation.
Grunwald, Bronia: The Application of Adlerian Principles in a Classroom.
Long, Lewis M.K.: Alfred Adler and the Problem of the Unconscious.
Neufeld, Irwin : Application of Individual-Psychological Concepts in Psychosomatic Medicine.
Papanek, Ernst : Contributions of Individual Psychology to Social Work.
Perlzman, Oscar : The Contribution of Individual Psychology to the Understanding of Psychoses.
Rattner, Leo : Individual Psychology and Democracy.
Redwin, Eleanore, and Letitia Wainwright: The Development of a Power Contest.
Sicher, Harry: : A Biologic Basis for and Holistic Philosophy in Medicine.
Sicher, Lydia : Education for Freedom.
Book Reviews - News and Notes.

De Redactie ontving zo juist uit New York, gezonden door de Alfred Adler Consultation Center and Mental Hygiene Clinic, de uittreksels van de diverse toespraken, welke 14 en 15 Mei 1.1. zijn gehouden op de 4de jaarlijkse Conferentie van de American Society of Adlerian Psychology. Een 15-tal inleiders heeft daar het woord gevoerd over verschillende aspecten van de I.P. In een volgend nummer hopen wij op de inhoud van deze belangrijke toezending terug te komen.

Bijeenkomsten van de Werkgemeenschap.

Mevrouw Van Vollenhoven-Alt hield op 16 April een lezing over "Heropvoeding en behandeling in gezinsverband". Zij heeft zelf hoofdzakelijk ervaring met jongens, die wegens schoolmoeilijkheden naar haar toegestuurd worden. Jongens, die op de middelbare school dreigen te mislukken en door de ouders vaak uitsluitend om dit te voorkomen ter heropvoeding in een ander milieu geplaatst worden. Meestal is er ook een behandeling nodig, maar deze moet nogal eens in min of meer verkapte vorm plaats vinden, omdat de ouders zelden de noodzaak ervan erkennen.

Dit is een vitaal verschilpunt tussen gewone behandeling en behandeling in gezinsverband. Bij behandeling op een spreekuur wordt begonnen met een anamnese en kan men zich uit de gegevens een voorlopig beeld vormen. Maar wanneer (meestal op aanraden van een M.O.B.) kinderen uit huis gestuurd worden, verwachten de ouders al veel van de verandering op zichzelf. Het is hun te doen om goede cijfers op school en het is moeilijk om hun belangstelling te wekken voor het idee dat getracht moet worden een geheel andere instelling van het kind te bereiken. Ze werken dan ook dikwijls weinig mee.

Krijgt men zo'n kind in huis, dan is er eigenlijk geen scherpe scheiding mogelijk tussen heropvoeding en behandeling. Dat heeft voor- en nadelen. Ontvangt men iemand eenmaal per week, dan is het mogelijk vooraf goed over de situatie na te denken. Heeft men iemand altijd om zich heen, dan kan men wel vooraf in grote lijnen zijn houding bepalen, maar er is veel meer kans verstrikt te raken in moeilijke situaties en zelf fout te reageren. Een grotere mate van zelfkennis is dus nodig. Hiertegenover staat, dat bij een kind dat men in huis heeft, de observatiemogelijkheden veel ruimer zijn. Er zijn

meer mogelijkheden tot indirecte beïnvloeding en tot het scheppen van situaties, die bv. een kans geven het kind te beïnvloeden.

Een buitengewoon grote rol speelt de gezinsgemeenschap en men moet daarom niet verzuimen de andere leden van het gezin als medespelers te winnen, vooral de kinderen. Spreekster heeft hierbij veel steun gehad aan het boek van Prof. Spiel: Am Schaltbrett der Erziehung.

Het is van groot belang dat een kind, dat in een nieuwe omgeving ontvangen wordt, direct in een goed contact komt en zich opgenomen voelt in een sfeer van welwillendheid. De meeste kinderen, vooral de intelligente, zullen gauw peilen tot hoever zij kunnen gaan en hoe zij het beste succes kunnen hebben. Bij dit terrein verkennen van twee kanten moet de opvoeder niet te gauw ingrijpen en zich zoveel mogelijk beperken tot observeren. Gelukkig is er dan in huis ook die gezinsgemeenschap (als representant van de grote gemeenschap), die wél eist en wél plichten oplegt. Deze eisen worden echter gemakkelijker verdragen en eerder als zakelijk erkend, dan wanneer ze door één persoon gesteld worden. Voor veel ouders is het moeilijk om zakelijk te zijn en tegelijk liefdevol te blijven. Indien dit niet lukt is het vaak goed, dat de kinderen in een ander milieu komen.

Na enige weken, soms maanden, heeft de opvoeder inzicht gekregen in de levensstijl van het kind en begint de tweede phase. Naar aanleiding van een of ander voorval worden aan het kind de drijfveren van zijn doen en laten onthuld. Meestal is het na zo'n ernstig, grondlegend gesprek voldoende om nu en dan een zachte wenk te geven., onopvallend ingevlochten in het dagelijkse leven.

Samenvattend kan men zeggen: de heropvoeding in gezinsverband lijkt een langere en meer indirecte weg in vergelijking tot een individuele behandeling. Daartegenover staan ruimere observatie, intensiever beïnvloeding en meer mogelijkheid tot het bevorderen van de positieve training.

Spreekster gaf daarna een suggestieve beschrijving van een dergelijk geval, waarmee zij thans bezig is, waarna besloten werd met een geanimeerde discussie.

M.d.J/C.A.H-B.

Op de laatste bijeenkomst van dit seizoen besprak Mevrouw Van Walsem-Kaplan uitvoerig en boeiend een geval van

agoraphobie uit haar eigen praktijk. Ze gaf ons hierbij niet alleen een duidelijk beeld van de symptomen, hun plaats in de persoonlijkheid van de patiënt en hun oplossing tijdens de behandeling, maar liet bovendien zien hoe ook dit geval weer als het ware een illustratie was van de inzichten van Adler. Zijn uitspraken blijken steeds van toepassing en werken zeer verhelderend.

C.A.H.-B.

HET GEZIN IN DE MAATSCHAPPIJ.

Uit het besprokene op de Studieconferentie "Het Gezin in de Maatschappij" op 12 en 13 Maart in de School voor Wijsbegeerte te Amersfoort, wil ik graag enkele punten naar voren brengen, die m.i. onze aandacht waard zijn.

Mej. Dra W.J. Bladergroen besprak het kind in zijn verhouding tot de andere gezinsleden en in zijn verhouding tot school en derde milieu. Hierbij passeerden natuurlijk allerlei situaties de revue, zoals dit in onze bijeenkomsten ook geregeld het geval is: de onderlinge verhouding van de kinderen, de onttroning, de juiste en onjuiste houding der ouders, enz.

Belangrijk leek het me, dat spr. de aandacht vestigde op 't feit, dat de geboorte van élk kind een doorbreking van de bestaande groepssituatie betekent. Eerst, bij de eerste baby, wordt 't evenwicht, zoals dat tot op dat moment bestond tussen Vader en Moeder, verstoord. Voor Moeder betekent de komst van de kleine een grote vervulling en een voortdurende zorg. Voor Vader echter betekent het vaak, dat hij vanaf dit moment op 't tweede plan komt te staan. Er bestaan niet alleen onttroonde en "heimatlos" geworden kinderen, maar ook zich verlaten en opgelaten voelende Vaders! Ook dit kan tot spanningen leiden.

Ook is jalouzie tussen de echtgenoten mogelijk. Tegen wie lacht het kind het eerst en het meest? (waarbij we dan nog vergeten, dat het niet tegen een mens maar tegen de schitteringen in de ogen lacht in de eerste tijd en dat een bril het dan wint van een ongewapend oog!)

Bij de geboorte van een tweede kind, hebben we ook niet alleen te maken met directe rivaliteiten tussen No. 1 en No. 2, maar ook dan geldt weer, dat de bestaande groepssituatie Vader + Moeder + kind wordt doorbroken, waardoor op zichzelf

al een gevoel van vreemdheid, onbehagen en onzekerheid kan ontstaan bij het kind.

Deze schok in de geconsolideerde situatie wordt nog enige malen ervaren, totdat bij een bepaalde omvang van het gezin, de toestand optreedt van: hoe meer zielen, hoe meer vreugd!

We behoeven hier niet te herhalen, dat bij dit alles voorbereiding en een sfeer van "zich toch steeds veilig voelen" en van "zich geborgen weten in de liefde en belangstelling van de ander" uiteindelijk de juiste remedie is.

Of het jonge kind zich in zijn nieuwe wereld veilig voelt, hangt natuurlijk voor een groot deel af van de houding van de Moeder. Uiterst belangrijk is reeds de juiste instelling bij de borstvoeding en later tijdens de flesvoeding. Hier ligt voor deze leeftijd de voornaamste bron van contact. 't Kind moet hier de voortdurende warmte en zorg voelen. Dit is geen verwennen, maar het kind heeft er recht op. Elke scheiding van de Moeder (en dit gaat nog ver boven de zuigelingenperiode uit) kan gevaarlijke gevolgen hebben en alles dient gedaan te worden om dan voor voldoende compenserende koestering te zorgen.

Ook de rol van de Vader is belangrijk. En zodra de "fles-situatie" bereikt is, dient ook de Vader af en toe bij de voeding ingeschakeld te worden om zijn "warmte" door de kleine te laten ervaren.

Onze tijd kent zijn speciale problemen. Eén daarvan is de veranderde positie van de vrouw in de wereld, maar ook in het gezin. De vrouw wordt zelfstandig, maar de keerzijde daarvan is, dat dit tot spanningen kan leiden, tot en met regelrechte machtsstrijd. En zo deze strijd al niet over de hoofden van de kinderen wordt uitgevochten, dienen we toch steeds te bedenken dat elke disharmonie tussen de ouders zijn nadelige invloed op de kinderen heeft. Er zijn vele vormen van onjuiste verhoudingen tussen de ouders. Dit gaat van de absolute breuk en disharmonie aan de ene kant tot de echtgenoten, die in een soort eeuwige wittebroodsweken blijven leven (en waarbij de kinderen dan te kort komen) aan de andere pool.

Wat betekent Moeder voor het kind? Zij is niet alleen de zorgende en koesterende, maar ook de verbiedende, beperkende en soms straffende. Wat gaat er in een kind om, wanneer het voor 't eerst ervaart, dat deze hand, die anders helpt en streelt, plotseling ook pijn kan doen?

We kunnen in ons optreden tegenover de kinderen niet voorzichtig genoeg zijn. 't Jonge kind ziet de volwassene,

zoals Gulliver de reuzen zag. Wij weten over het algemeen niet welk effect onze expressie maakt op anderen, maar t.o.v. kinderen weten we het helemáál niet. 't Kind ziet vaak heel andere dingen als belangrijk aan ons, dan het Vader- en Moederzijn en onze goede bedoelingen. Wij kennen ons eigen portret niet.

Overigens zou wat meer zelfcritiek bij de volwassene zeker zijn nut hebben. En zien we onze kinderen werkelijk als zodanig, als levende, zich volgens eigen watten ontwikkelende subjecten of beschouwen en behandelen we ze als eigendom, als slaven of als honden?

Zowel in de lezingen als in de discussies stuit en we op het probleem van ontpersoonlijking van de verhoudingen door inschakeling van de mechanisatie; Sprookjes-vertellen door de radio, per grammfoon, de gevaren van de film..... We kunnen het effect van dit alles maar bij benadering bepalen, maar weten, dat het vaak zeer intensief is. En steeds weer wordt het kind gespeend van het persoonlijk contact, dat het zo broodnodig heeft. Het mist de directe beleving van mens tot mens. Mej. Bladergroen is er in haar instituut zelfs toe overgegaan om een "stoei-oom" aan te stellen!

Het kind heeft een andere belevings- en denkwereld dan wij en het ziet ons en de overige dingen om zich heen vanuit deze wereld, die wij vaak niet begrijpen en waarin wij ons niet kunnen verplaatsen. Mej. Bladergroen vergeleek dit met toestellen, die op verschillende golflengten werkten en zo elkaar niet vonden. Maar ook de verschillende leeftijden en ontwikkelingsstadia van het kind hebben weer elk hun eigen "golflengte". En heel wat geharrewar en gekibbel tussen broertjes en zusjes of in groepen kinderen vindt hier haar oorsprong. Man kán elkaar eenvoudig niet begrijpen.

Zondag behandelde Dr J. Haverman de problemen van het gezin in onze veranderende maatschappij. Verhelderend was hier geloof ik vooral de wijze waarop de inleider ons duidelijk maakte, dat we eigenlijk te maken hebben met twee milieugroepen. In de ene ligt de nadruk in de opvoeding vooral op de school en al wat daar mee samenhangt, in de andere valt het accent op de straat. In het eerste milieu is toezicht en bescherming, gebondenheid aan tijd en ruimte, in het andere is vrijheid en de noodzaak om zichzelf te handhaven. De tijd, die voor ons ligt, zal moeten trachten, om de kloof, die tussen deze twee werelden gaapt te

overbruggen en een wederzijds begrip tot stand te brengen.

Het was jammer, dat deze voor ouders, opvoeders, en sociale werkers zo belangrijke cursus slechts door een 30 tal cursisten bezocht was.

J. Winkenburg.

S p r o k k e l h o u t .

Compensatie. The Irishman's explanation of it is ingenious: "You see, it 's this way: if your one leg is shorter than the other, then by compensation, the other one is longer."

Inferiority among strangers is easy, but among those that once were equals insupportable.

Point n'est besoin d'espérer pour entreprendre, ni de réussir pour persévérer.

Willem de Zwijger.

Die unerhoffte Wirkung.

Wenn du die Kinder ermahnst, so meinst du, dein Amt sei erfüllet.

Weisst du, was sie dadurch lernen?
Ermahnen, mein Freund.

Heinrich von Kleist.
